

SEKTÖREL
DİPLOMASİ
KANALLARI

GIDA DİPLOMASİSİ

Sektörel Diplomasi İnşası

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES
www.tasam.org

STRATEJİK VİZYON BELGESİ

GIDA DİPLOMASİSİ

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Gıda modern ulus-devletin ve diplomasi kurumunun başlangıcından bu yana diplomasiinin önemli unsurlarından biri olagelmıştır. Tarih boyunca devletler gıda, enerji ve su gibi doğal kaynaklar için rekabet etmişler ya da savaşmışlardır. Çünkü bu kaynaklar demografik yapının korunması için hayati öneme haizdir ve siyasi, ekonomik kalkınma ile vazgeçilmez surette bağlantılıdır. Özellikle gelişmekte olan ülkeler açısından gıda ve gıda güvenliği hükümetlerin temel kaygılarından biri olagelmıştır. Gıda güvenliği karmaşık ve elde edilmesi her geçen biraz daha güçleşen bir sorun alanıdır.

Dünya nüfusundaki hızlı artış **gıda güvenliği** sorununu da beraberinde getirmiştir. Artan gıda talebi enerji ve suya olan talebi de artırmaktadır. Küresel ısınma temelli iklim değişiklikleri bazı bölgelerde kuraklığı, diğerlerinde ise sel felaketlerini tetiklemektedir ve her iki felaket de gıda üretiminde ciddi düşümlere neden olmaktadır.

Açlık ve kötü beslenme insani kalkınmayı engelleyen en önemli iki nedendir. Bu iki tehdit yaşam hakkını tehdit etmekte, kalkınma için gerekli fırsatları, kısacası, temel insani işlevlerin yerine getirilmesini engellemektedir. Yeterli miktar ve uygun kalitede gıdaya kesintisiz erişilebilmesi, bireylerin gıda satın alma gücüne sahip olmaları, gıda maddelerinin uygun biçimde işlenip depolanması, bireylerin beslenme ve çocuk bakımı gibi konularda gerekli bilgiye, sağlık ve temizlik hizmetlerine rahatlıkla erişebilmesi koşullarının gerçekleşmesi hâlinde gıda güvenliğinden söz edilebilir.

Günümüzde sadece tarım ve hayvancılık faaliyetlerine dayalı olarak, gelişmesini ve kalkınmasını tamamlamış bir ülkeye rastlamak mümkün değildir. Öte yandan, tarım ve hayvancılığı en fazla sübvans eden ülkelere baktığımızda da karşımıza ABD ve Fransa gibi gelişmiş ülkeler çıkmaktadır. Bu verilerden yola çıkarak rahatlıkla söylenilebilir ki, Türkiye ölçeğindeki ülkeler tarım ve hayvancılık alanlarında gerekli önlemleri almadıkları takdirde tam anlamıyla gıda bağımlısı ülkelere haline gelebilirler. Bu da, herhangi bir kriz durumunda bu ülkelerin dış politikalarının gıda alanında güçlü ülkelerin kontrolüne girebileceği anlamına gelmektedir.

Gıda diplomasisi bir ülkenin besin kaynaklarının küresel gıda piyasalarını, bunun da ötesinde uluslararası siyasi ve ekonomik ilişkileri etkileme amacıyla kullanılmasıdır. Gıda piyasasını etkileme dünya gıda ekonomisi ve ticaretinin işlevsel ve yapısal özelliklerini değiştirme amacıyla gıda üretiminde verimliliğin artırılması, tüketimin asgari düzeyde karşılanması, fiyatların istikrarlı hâle getirilmesi, fazla üretimin elden çıkarılması ve dağıtılması gibi girişimler gerçekleştirilir. Gıda diplomasisi gıda ihracatçısı ve ithalatçısı ülkeler arasındaki politika ve uygulama farklılıklarını uzlaştırmaya çalışır.

Gıda kaynaklarının gıda piyasalarını etkilemenin ötesinde uluslararası siyasi ilişkilere yön verme amacıyla kullanılması jeopolitik çıkarların geliştirilmesi, diğer ülkelerin bir kısmı ile ekonomik ve siyasi işbirliğinin geliştirilmesi, hasımlara müeyyide ya da ceza uygulanması gibi yollardan gerçekleşir. Gıda diplomasisi uluslararası insani ilkeleri ve dünya gıda güvenliğini zaman zaman göz ardı edebilir ve bu nedenle tartışmalı bir diplomasi alanıdır.

Hükümetler gıda diplomasisinde ellerini güçlendirmek üzere bir takım politikalar geliştirebilirler ve geliştirmelidirler. Ne var ki, gıda diplomasisinde çözümünde sadece devletler değil, ulusal ve uluslararası sivil toplum kurumları ve düşünce kuruluşları gibi devlet dışı aktörler de önemli hale gelmiştir. Uluslararası gıda sorunlarına siyasi ve diplomatik çözümler geliştirilmesinde başta düşünce kuruluşları olmak üzere çok farklı alanlardan sivil toplum örgütleri de ikinci kanal diplomasinin bir parçası olarak önemli roller üstlenebilirler. Gıda diplomasisi bağlamında öncelikle diplomatları ve akademisyenleri buluşturan etkinlikler düzenlenmesi, gıda enstitüleri kurulması, hükümet dışı örgütlenmeler ve sivil toplum örgütleri ile ilişkilerin geliştirilmesi, sorunla ilgili özel komisyonların kurulması gibi ilke ve faaliyetlere öncelik verilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda **Sivil Global 2015-2023-2053** “Global Sivil Diplomasi İnşası Programı” kapsamında gerçekleştirilecek **Gıda Diplomasisi Çalışma**’nın uluslararası alanda işbirliği imkânlarının proaktif yaklaşımlarla geliştirilmesinde çok yönlü faydalar ve önemli katkılar sağlayacağını umuyoruz.

Ana Tema

“Sektörel Diplomasi İnşası”

Alt Temalar

Ulusal Güvenlik Perspektifinde Gıda Güvenliğinin Yeri

Devlet Dışı Aktörler, Sivil Toplum Kuruluşları ve Gıda Diplomasisi

Algı Yönetimi, Örtülü Müdahaleler ve Gıda Diplomasisi

Akademik Faaliyetler ve Gıda Diplomasisi

Bölgesel Sorunlar ve Gıda Diplomasisi

Bölgesel Entegrasyon Faaliyetleri ve Gıda Diplomasisi

Teknolojik Gelişmeler, Çevre Sorunları ve Gıda Diplomasisi

Yeni Kurumsal Modeller